

KFIU's Orienteringsafdeling 1948 – 1998

1. Initiativtageren

Orienteringssporten blev startet op i firmaidrætten på initiativ af *Aage Gelmark-Sørensen* fra Telefonfunktionærernes Idrætsforening. Aage Gelmark-Sørensen var formand for TI og desuden medlem af unionens hovedbestyrelse som afdelingsformand for tennis-afdelingen. På det tidspunkt hed KFIU Handels- og Kontorstandens Boldspil Union (HKBU), først i 1953 fik unionen sit nuværende navn.

Da HKBU blev optaget i Dansk Ski- & Orienterings-Forbund i 1950 blev Aage Gelmark-Sørensen valgt ind i forbundets orienteringsgruppe, og i en periode fungerede han som DOF's næstformand.

Aage Gelmark-Sørensen var senere i en årrække op i 1960-erne formand for DOF's Ordens- og Amatørudvalg.

Aage Gelmark-Sørensen var afdelingens formand i de første 15 år fra 1948 til 1962.

Ved Aage Gelmark-Sørensens død i 1971 udsatte KFIU's hovedbestyrelse en pokal indenfor orienteringsafdelingen til minde om ham. "Gelfield" var det mærke Aage Gelmark-Sørensen underskrev sine artikler med i FunktionærIdræt, og pokalen fik derfor navnet "Gelfieldpokalen".

2. Starten

Det første informationsmødevedrørende orienteringsløb i HKBU blev afholdt d. 26. januar 1948 i "Karnappen", Niels Hemmingsensgade 8-10.

Formålet med dette møde var at give unionens medlemsklubber et indtryk af orienteringssporten og dens muligheder inden for firmaidrætten.

I mødet deltog bl.a. formanden for orienteringssporten indenfor "Dansk Ski- og Orienterings-Forbund" under Danmarks Idrætsforbund, Olaf Andersen.

Der mødte ca. 80 personer til en meget interessant aften, som gav blod på tanden til at fortsætte med orienteringsløb i firmaunionen.

Mødet blev fulgt op af 2 instruktionsaftener og 2 søndagsture i skoven i løbet af marts 1948. Til det første instruktionsmøde d. 4. marts 1948 i idrætshuset mødte 72 personer (heraf 12-15 damer!) fra 15 af unionens medlemsklubber.

Som undervisere deltog formanden for orienteringsgruppen i DSOF Olaf Andersen, der fortalte om kortlæsning og signaturlære, og københavnsmeesteren i orientering Knud Rolandsen, der fortalte om kompasset.

De to begynderløb for unionens medlemmer blev arrangeret af DSOF i Hareskoven d. 14. marts 1948 og i Rude Skov d. 29. marts 1948.

HKBU's første orienteringsløb i klubregi blev afholdt d. 11. april 1948 i Tokkekøb Hegn, med Telefonfunktionærernes Idrætsforening som arrangør.

Der var 24 deltagere repræsenterende 8 medlemsklubber, samlet til start, hvor Aage

Gelmark-Sørensen bød velkommen og gav en orientering om løbet inden løberne blev sendt af sted.

Løbet var på 6,5 km med 9 punkter, og hurtigste tid blandt herrerne fik Emil Juhl fra B&W (Burmeister & Wain) med 1 time 50 minutter. Han blev dog overgået af frøken Yelva Lihme fra ILR (Idrætsforeningen Lyngby Rådhus), der løb på 1 time 34 minutter. Det viste sig dog, at samme frøken Lihme tidligere havde været danmarksmester i orientering. Der var også arrangeret et særligt løb for "ikke kompas" deltagere, og her blev vindertiden 2 timer 10 minutter.

Efter de vellykkede forsøgsarrangementer i løbet af foråret 1948 besluttede HKBU's hovedbestyrelse i sommeren 1948, at orienteringssporten skulle være en ny gren af unionens arbejde, og dermed var unionens 8'ende afdeling en realitet.

Formand: *Aage Gelmark-Sørensen, TI*

Bestyrelse: *Emil Juhl, B&W*

Børge G. Svendsen, TI

3. De første løb

Orienteringsløb anno 1948 lignede ikke meget de løb vi kender i dag.

Løbskortene, der dengang blev løbet efter var målebordsblade, atlasblade eller turistkort, typisk 1:40.000. Deltagerne medbragte enten selv sit løbskort, eller købte et ved start.

Posterne var som regel bemandede, og ved ankomst til posten skulle løberen aflevere sit kontrolkort til en official, der noterer ankomsttiden på kontrolkortet. Derefter henvistes løberen til det på posten ophængte mønsterkort, og placering af den næste post indtegnedes herefter på det medbragte løbskort. Kontrolkortet blev igen udleveret til løberen ved afgang. Postkontrollanterne måtte ikke henlede løbernes opmærksomhed på posten, inden skærmens beliggenhed var konstateret af de ankomne løbere. Tobaksrygning var dog tilladt, blot det ikke medvirkede til at posten kunne spores!

Der blev lagt vægt på at enhver form for samarbejde mellem løbere var strengt forbudt under løbet. Fløjte skulle medbringes og benyttes i tilfælde af ulykke for at tilkalde hjælp. Nødsignalet var skiftevis korte og lange fløjt. Alle der hørte dette signal skulle straks afbryde sit løb for at komme til hjælp.

4. Afdelingens første år

For at få så mange som muligt med i orienteringen – sporten for alle – blev kontingentet for deltagelse i samtlige unionens arrangementer ansat til 2,50 kr. pr. anmeldt deltager pr. sæson.

Ved de egentlige løb blev der opkrævet et supplerende mindre startgebyr til dækning af banelægnings- og præmieudgifter.

I den første sæson 1948 var der registreret 54 betalende medlemmer fordelt på 11 medlemsklubber, og i foråret 1949 var medlemstallet oppe på 75. De største medlemsklubber var i starten TI (Telefonen), ILR (Idrætsforeningen Lyngby Rådhus), B&W (Burmeister & Wain) og DDSF (De Danske SpritFabrikker).

Fra indberetning til Dansk Orienterings-Forbund ses at medlemstallet pr. 21.04.1951 er steget til 90 – 60 herrer og 30 damer, og i beretningen til HKBU's repræsentantskabsmøde i november 1951 er medlemstallet angivet til 120.

Ved afdelingens første årsmøde med 30 deltagere d. 17. februar 1949 blev de første regler for orienteringsløb i HKBU vedtaget. Regler for holdkonkurrencen blev i 1951 ændret fra tidsudregning til det nuværende system.

I 1950 blev HKBU's orienteringsafdeling optaget i Dansk Ski- og Orienterings-Forbund.

Dansk Orienterings-Forbund, som selvstændigt forbund, adskilt fra skiforbundet blev stiftet 3. december 1950.

Allerede fra første sæson var der stor aktivitet i orienteringsafdelingen, således så terminslisten ud for efteråret 1948:

9. og 16. september	instruktionsmøde
12. september	begynderløb
26. september	instruktionstur i Rude Skov
10. oktober	træningsløb i Hareskoven (36 deltagere)
24. oktober	træningsløb i Tokkekøb Hegn (36 deltagere)
31. oktober	træningsløb i Ravnsholt
7. november	unionsmesterskabet i Teglstrup Hegn (63 deltagere)

Klasseinddelingen bestod dengang af 4 herreklasser: A, B, C og Oldboys, samt en dameklasse.

Fra 1951 er afdelingens program så fyldigt, at der kan tilbydes orienteringsløb, enten internt løb eller som DOF løb, hver søndag til de som har tid og lyst.

5. Tivoliløbet i 1951

At der også var plads til sjove og sociale arrangementer i orienteringsafdelingen viser følgende indbydelse fra 1951:

Sæsonens første "løb" er af verdenshistorisk interesse - det første løb af sin art siden Adam og Eva orienterede i Paradisbakkerne:

"Orienteringsløbet" i Tivoli torsdag d. 30. august 1951 kl. 19.30

Mødested:	Grøften
Løbsområde:	Tivoli – opmærksomheden henledes på at der er flere veje og stier end de fleste aner.
Start:	Deltagerne starter 2 og 2, så vidt muligt af blandet køn, Med 1 minuts mellemrum. Løbsdefinitioner udleveres ved start. Første start kl. 19.30
NB!	Kompas absolut nødvendigt.
Banen:	I terrænet er der udlagt et antal "putte" – og åbne poster. Kontrollkort skal afstemmes hos postbemandingerne, der sørger for indlagte "løbsvariationer" 1½ time for alle. Udgæede løbere skal bryde en

vedlagt forseglet kuvert og uopholdeligt begive sig til mål, hvor underholdning og varme pølser venter.

Påklædning: For en gangs skyld normal.

Startafgift: Kr. 4,50 erlægges ved starten og inkluderer adgang til ”variationer” og pølser efter ankomst til målet.

Der løbes efter DOF's (Danish Odd Fellow's) reglement og selvfølgelig de sædvanlige regler mht. nyplantninger, hegn og andre menneskers ligtorne.

På gensyn alle gamle orienterer, og nye med, forudsat kompas medbringes. Det er sidst på måneden d. 30. ds, så husk i god tid at gemme (mindst) en femmer. Der skal ikke anmeldes deltagelse forud. Mød op i god tid i ”Grøften” (restauranthaven).

6. Orienteringsafdelingens aktiviteter

Aktivitetsniveauet i orienteringsafdelingen var fra starten højt, og det blev meget hurtigt normalt med 4 interne klubløb om året og fra 1958 1 åbent DOF-løb, i starten kun hvert andet år, men senere hvert år. Allerede i 1950 ser vi på terminslisten den nuværende struktur for interne løb: Forårets Klubløb, Forårsløbet, Efterårets Klubløb og Unionsmesterskabet.

En del løb blev afholdt i Sverige, i 1958 blev unionsmesterskabet således afviklet som et åbent Jubilæumsløb i Höör, Skåne, hvor også andre DOF klubber var indbudt.

Fra 1977 holder afdelingen hvert år trænings-weekend i Sverige, de første år i Koarp på Hallandåsen, senere i en årrække i Finngården ved Höör. I flere år var der fuldt hus, over 40 deltagere, til disse ture, hvor træningsudvalget arrangerede o-løb med specielle træningsmomenter i de svenske skove. Desværre er deltagerantallet faldet meget de senere år, og her i jubilæumssæsonen har vi for første gang i 20 år ikke trænings-weekend på programmet.

I mange år har vi arrangeret et åbent C-løb i foråret til gavn for klublivet og for andre klubbers løbere. I 1994 blev vi af DOF opfordret til at arrangere et kortdistance arrangement afviklet med 2 etaper på dagen med 2 timers pause imellem etaperne. Dette arrangement blev afholdt i Ganløse Orned, et løb der endvidere var udtaget til ranglisteløb for DOF's eliteløbere.. På den måde kom KFIU's orienteringsafdeling til at arrangere et A-løb for hele den danske verdenselite, heriblandt flere verdensmestre.

I 1995 arrangerede vi for første gang et B-natløb og i 1997 stod KFIU som arrangør af SM-stafet (Sjællandsmesterskabet) i Valborup Skov.

I 1993 tilmeldte vi os divisionsturneringen, hvor vi som klub konkurrerer mod andre DOF-klubber i østkredsen med matcher mod 3 andre klubber i en division over 2 runder hvert år. Efter en god start i 6. division rykkede vi i 1996 op i 5. division, hvor vi i første sæson klarede en 2. plads.

7. KFIU-løber bliver Danmarksmester

Ved Danmarksmesterskabet i 1960 i Blåbjerg Plantage vandt Birthe Arnholm fra KFIU højst overraskende dameklassen. Hun blev dermed den første KFIU-løber, der kan kalde sig Danmarksmester. Birthe Arnholm løb for Idrætsforeningen Telefonen (dengang medlemsklub af KFIU). Hun snød alle konkurrenterne i et meget vanskeligt terræn ved Blåbjerg og vandt sikkert med 16 minutter foran nr. 2 og 33 minutter foran nr. 3!

Også i de seneste år har KFIU markeret sig ved DM i Orienteringsløb. Således vandt Gunnar Tamberg, TIF (Toldvæsenets IdrætsForening), H 50 klassen ved DM i 1986 i Kongskildeskovene, og Susan Tamberg, TIF vandt D 50 klassen ved DM i 1989 i Rø Plantage på Bornholm.

8. Afdelingens bestyrelser

De første år var Aage Gelmark-Sørensen fra Telefonen en meget aktiv formand for afdelingen. Han fik i denne opstartsperiode stor hjælp fra bestyrelsesmedlemmerne Hilmer Clausen, SIK og Viggo Christensen, Telefonen.

I 1969 valgte Telefonen at knytte sig FKBU, og det kom da til en større udskiftning i orienteringsafdelingens bestyrelse, hvor Telefonen på et tidspunkt sad på 3 pladser (formand, sekretær og kasserer).

Der var forinden i foråret 1968 skabt mulighed for samarbejde mellem unionerne gennem en samarbejdsaftale, som dog i starten voldte en del vanskeligheder og skabte en del turbulens i afdelingen.

Dette samarbejde betød for det væsentligste at en firmaidrætsklub indenfor hovedstadsområdet kun kunne være medlem af én af de nævnte 3 firmaunioner.

Dette samarbejde blev da gældende fra 1. januar 1969.

Senere er der etableret et formelt samarbejde mellem de to unioner KFIU' og LTFU's orienteringsafdelinger, således at LTFU's orienteringsafdeling og dets medlemmer formelt indgår i alle løbsarrangementer internt og i DOF arrangementer arrangeret af andre klubber under DOF. Endvidere er nogle få af LTFU orienteringsafdelingens medlemmer endvidere repræsenteret i KFIU orienteringsafdelingens bestyrelse.

KFIU's Orienteringsafdeling har haft følgende formænd gennem de 50 år:

1948 – 1962	Aage Gelmark-Sørensen	Telefonen
1962 – 1964	Svend Bødker	PB (Privatbanken)
1964 – 1966	Hilmer Clausen	SIK (Sygekassernes IdrætsKlub)
1966 – 1969	Flemming Agervold	Telefonen
1969 – 1972	Ib Johnsen	FKS (Frederiksberg Kommunes Sportsklub)
1972 – 1975	Lars Bends	LB (Landmandsbanken)
1975 – 1980	Asger Tang-Holbek	SI (Statsanstalten for Livsforsikring)
1980 – 1984	Jørgen Frederiksen	NESA (Nordsjællands Elektricitets- og SporvejsAktieselskab)
1984 – 1989	Peter Storgaard Jensen	DDB (Den Danske Bank)
1989 -	Finn Larsen	IF-L (Idrætsforeningen Lautrupbjerg)

9. Orienteringsafdelingen i dag

KFIU's orienteringsafdeling har i dag ca. 200 medlemmer, og vi er dermed den mindste afdeling indenfor KFIU's idrætsafdelinger, men i DOF sammenhæng en af de større klubber.

Grundlaget for klubbens aktiviteter er en blanding af sportslige udfordringer og social samvær. Klublivet udfolder sig dels ved vore interne klubløb, dels ved udvalgte DOF-løb og – stævner, hvor eftersnakken er en væsentlig del af arrangementet.

For mange KFIU-løbere er der en række traditionelle løb, hvor man mødes ti o-løb og socialt samvær: Nytårsstafet, 3-dages Påskeløb, Vikingedyst i Jels, Skawdyst, Dansk 3-dages løb m. fl.

KFIU's og FKBU's orienteringsafdelinger har i dag et tæt og positivt samarbejde, som bl.a. er til stor hjælp ved arrangement af o-løbs stævner.

KFIU Orienteringsafdelingens historie:

Skrevet af Finn Larsen, formand for KFIU orienteringsafdelings i forbindelse med orienteringsafdelingen 50 års jubilæum i foråret 1998.

Lettere redigeret af Tom P. Neesgaard oktober 2015